

REYERO, Carlos. *Introducción al arte occidental del siglo XIX*. Madrid: Ediciones Cátedra, 2014. Básicos Arte Cátedra. 222 pàgs. i ils. [15 x 21].

Treball que sintetitza i divulga les característiques fonamentals de l'art del s. XIX. En 10 capítols es tracten els següents aspectes: el gust, la política, la inquietud, l'espiritualitat, la història, l'eclecticisme, la realitat, la ciutat, la visualitat i el símbol.

El llibre busca aportar una visió de conjunt, encara que té una voluntat pedagògica i destaca aspectes escassament tractats, com el de l'incorporació de les dones a l'Acadèmia, per tant s'escapa als plantejaments històrics corrents, i vol aportar una visió per mitjà de la seva estructuració en uns conceptes bàsics per entendre l'art del s. XIX.

El gust és un concepte vinculat a la forma i a la bellesa de les obres, que es revaloritza durant el període de la Il·lustració. Les acadèmies varen ajudar no solament a marcar unes pautes, sinó que contribuïren a ampliar el nombre de persones interessades en visualitzar i conèixer l'art, a l'aparició dels salons i d'una xarxa formada per crítics i experts, juntament amb una voluntat de recuperar les ruïnes del passat per mitjà de campanyes arqueològiques, l'atracció pel classicisme i la natura.

S'analitza la participació dels artistes en política i el que va suposar la Revolució francesa en el món de l'art: la creació de museus (com el Louvre) a partir de les col·leccions reials. Destaca la memòria d'herois i màrtirs, les reformes urbanístiques i la voluntat de legitimar un nou ordre per mitjà de les imatges (la sàtira gràfica a Londres), juntament amb la plasmació d'ideals patriòtics.

Sintetitza les novetats que en matèria plàstica es realitzaren el s. XIX. Per aquest motiu recull les aportacions de Francisco de Goya, Henry Fuseli, John Flaxman i William Blake, perquè al trencar amb l'estètica classicista varen introduir una nova visió dels aspectes desconeguts, l'ús d'imatges simbòliques i la plasmació de les emocions en l'art que va tenir com a conseqüència el Romanticisme, expressat en l'obra de Théodore Géricault. Aquest moviment va desencadenar l'apropament a l'interior del ser humà, a les seves emocions i malalties, va permetre una espiritualitat i un desig d'anar més enllà de les emocions. Altres moviments es crearen com el Natzarenisme, inspirat en el Classicisme i el sentiment religiós. Observa les diferències entre alemanys i anglesos pel que fa a la seva espiritualitat i manera de percebre el paisatge, destacant les figures de John Constable i William Turner entre d'altres.

La coexistència d'estils i la diferència en el tractament dels assumptes la va mostrant l'autor. Així l'enfocament que Jean-Auguste-Dominique Ingres donava a la mitologia no es pot comparar amb la vessant literària d'Eugène Delacroix. L'apropament a la història per mitjà de la pintura, el retrat són altres opcions que desenvolupen els artistes del s. XIX.

El realisme també va adquirir una gran importància i amb ell la representació de personatges corrents i inclús vulgars (pintats per Gustave Courbet, Jean-François Millet,

etc.) i el seu heroisme. Si bé els artistes varen començar representant la natura, acabaren analitzant la situació a la ciutat i amb la indústria, o les innovacions constructives i tècniques: les estacions de tren, els viaductes. Amb la qual cosa, plasmaren la vida a les ciutats. També hi havia una voluntat d'apropar l'art a tothom per mitjà de la seva incorporació a les Exposicions Universals (com les de 1851 i 1862 a Londres, i de 1855 i 1867 a Paris) i esmenta igualment l'inici d'una nova percepció i plasmació de la realitat encetada pels Impressionistes.

Es tracta d'un llibre ben redactat i de lectura fàcil, que introdueix al lector en els aspectes bàsics de l'art del s. XIX sense aprofundir en cap tendència, ni artista, però que ajuda a l'estudiant d'art i a l'interessat en la matèria, a valorar la importància i significat de les diferents tendències. Se centra bàsicament en els autors anglesos i francesos, esmentant també els alemanys (pel que fa al Romanticisme), i algú d'italià (Telemaco Signorini) o d'espanyol (com Francisco de Goya). Al final de cada capítol l'autor aporta les fonts i mostra un fragment de text per completar algú dels aspectes exposats.

IHE

(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Trabajo que sintetiza y divulga las características fundamentales del arte del s. XIX. En 10 capítulos se tratan los siguientes aspectos: el gusto, la política, la inquietud, la espiritualidad, la historia, el eclecticismo, la realidad, la ciudad, la visualidad y el símbolo.

El libro busca aportar una visión de conjunto, aunque tiene una voluntad pedagógica y destaca aspectos escasamente tratados, como el de la incorporación de las mujeres en la Academia, por lo tanto se escapa a planteamientos históricos corrientes, y quiere aportar una visión a través de su estructuración en unos conceptos básicos para entender el arte del s. XIX.

El gusto es un concepto vinculado a la forma y a la belleza de las obras, que se revaloriza durante el periodo de la Ilustración. Las academias ayudaron no sólo a marcar unas pautas, sino que contribuyeron a ampliar el número de personas interesadas en visualizar y conocer el arte, a la aparición de los salones y de una red formada por críticos y expertos, junto con una voluntad de recuperar las ruinas del pasado a través de las campañas arqueológicas, la atracción por el clasicismo y la naturaleza.

Se analiza la participación de los artistas en política y lo que supuso la Revolución francesa en el mundo del arte: la creación de museos (como el Louvre) a partir de las colecciones reales. Destaca la memoria de héroes y mártires, las reformas

urbanísticas y la voluntad de legitimar un nuevo orden a través de las imágenes (la sátira gráfica en Londres), junto con la plasmación de ideales patrióticos.

Sintetiza las novedades que en materia plástica se realizaron en el s. XIX. Por dicho motivo recoge las aportaciones de Francisco de Goya, Henry Fuseli, John Flaxman y William Blake, porque al romper con la estética clasicista introdujeron una nueva visión de los aspectos desconocidos, el uso de imágenes simbólicas y la plasmación de las emociones en el arte que tuvo como consecuencia el Romanticismo, expresado en la obra de Théodore Géricault. Este movimiento desencadenó la aproximación al interior del ser humano, a sus emociones y enfermedades, permitió una espiritualidad y un deseo de ir más allá de las emociones. Otros movimientos que se crearon fueron el Nazarenismo, inspirado en el Clasicismo y en el sentimiento religioso. Observa las diferencias entre alemanes e ingleses en cuanto a su espiritualidad y manera de percibir el paisaje, destacando las figuras de John Constable y William Turner entre otros.

La coexistencia de estilos y la diferencia en el tratamiento de los temas la va mostrando el autor. Así el enfoque que Jean-Auguste-Dominique Ingres daba a la mitología no puede compararse con la vertiente literaria de Eugène Delacroix. La aproximación a la historia a través de la pintura, el retrato son otras opciones que desarrollan los artistas del s. XIX.

El realismo también adquirió una gran importancia y con éste la representación de personajes corrientes e incluso vulgares (pintados por Gustave Courbet, Jean-François Millet, etc.) y su heroísmo. Si bien los artistas empezaron representando la naturaleza, acabaron analizando la situación en la ciudad y con la industria o las innovaciones constructivas y técnicas como las estaciones de tren, viaductos. Con lo cual, plasmaron la vida en las ciudades. También había una voluntad de aproximar el arte a todo el mundo a través de su inclusión en las Exposiciones Universales (como las de 1851 y 1862 en Londres, y de 1855 y 1867 en París) y menciona igualmente el inicio de una nueva percepción y plasmación de la realidad iniciada por los Impresionistas.

Se trata de un libro bien redactado y de lectura fácil, que introduce al lector en los aspectos básicos del arte del s. XIX sin profundizar en ninguna tendencia, ni artista, pero que permite al estudiante de arte y al interesado en la materia, valorar la importancia y significado de las diversas tendencias. Se centra básicamente en los autores ingleses y franceses, mencionando también los alemanes (en cuanto al Romanticismo), y alguno de italiano (Telemaco Signorini) o de español (como Francisco de Goya). Al final de cada capítulo el autor aporta las fuentes y muestra un fragmento de texto para completar alguno de los aspectos expuestos.

IHE
(Secretaria de la revista)